

заповнення на якість транспортного обслуговування є цілком зрозумілим та не викликає сумнівів, наукові підходи та методи визначення раціональних рівнів заповнення автобусів на міських маршрутах є недостатньо обґрунтованими та вимагають подальших досліджень.

Оцінку рівня заповнення автобусів виконують за декількома показниками. Перш за все, це коефіцієнт використання пасажиромісткості. У науковій та навчальній літературі виділяють такі його різновиди: статичний та динамічний. Обидва ці показники знайшли широке використання у проектних розрахунках з планування та організації перевезень, наприклад, при визначенні потрібної кількості транспортних засобів для роботи на міських маршрутах.

Іншим показником, що застосовують при проведенні оцінки рівня заповнення є кількість пасажирів, що припадає на 1 м² підлоги салону транспортного засобу, яка призначена для проїзду пасажирів стоячи (щільність заповнення).

З позиції організації перевезень, рівень заповнення є керованим параметром, що визначається відповідністю пасажиромісткості автобусів та їх кількості до величини пасажиропотоку на маршруті. Зазвичай, за певної пасажиромісткості автобусів, що працюють на маршруті, зменшення заповнення регулюють за рахунок засвоєння заданих пасажиропотоків більшою кількістю транспортних засобів. Додатково це позначається й на скороченні інтервалів руху, а як наслідок й зменшенні часу очікування пасажирів на зупинках.

ДО ПИТАННЯ ВИБОРУ РАЦІОНАЛЬНОЇ МІСТКОСТІ АВТОБУСІВ ДЛЯ РОБОТИ НА МІСЬКИХ МАРШРУТАХ

Остапенко В.О.

Науковий керівник – Понкратов Д.П., канд. техн. наук, доцент

Інформація про попит мешканців міста на послуги маршрутного міського пасажирського транспорту є підґрунтям для розробки обґрунтованих рішень з удосконалення перевізного процесу. Фактичним проявом попиту є пасажиропотоки на перегонах маршруту. Спираючись на ці дані, вирішується одне з ключових завдань організації перевезень - вибір пасажиромісткості транспортних засобів для роботи на маршруті. При визначенні раціональної пасажиромісткості мають бути враховані значущі фактори, що зумовлюють цей вибір. Одним з таких факторів є величина пасажиропотоку на найбільш завантаженому перегоні маршруту. Проте, вплив цього фактору на доцільність застосування транспортних засобів раціональної пасажиромісткості потребує уточнення.

В основу класифікації автобусів покладено різні ознаки. Проте, з точки зору організації перевезень, насамперед важливим є класифікація автобусів виходячи з їх пасажиромісткості. У цій класифікації розглядається взаємозв'язок між довжиною автобусів та пасажиромісткістю. Визначеному діапазону пасажиромісткості відповідає певний клас автобусів: особливо малий, малий, середній, великий та особливо великий. Таким чином, для здійснення міських пасажирських перевезень можуть бути застосовані автобуси пасажиромісткості яких змінюється у широкому діапазоні.

Вибір пасажиромісткості автобусів для роботи на міських маршрутах виконується на підставі загальних принципів. Згідно до них, вибір пасажиромісткості міських автобусів слід виконувати шляхом вирішення оптимізаційного завдання. При його постановці мають бути враховані інтереси, як перевізника, так і пасажирів.

Аналіз методів та моделей вибору пасажиромісткості автобусів показав, що найбільш вагомим фактором, що зумовлює цей вибір є величина пасажиропотоків на маршруті. Проте, вплив цього фактору на доцільність застосування транспортних засобів раціональної пасажиромісткості потребує уточнення.

ДО ПИТАННЯ ВИБОРУ РАЦІОНАЛЬНОЇ ЧАСТОТИ РУХУ МІСЬКОГО МАРШРУТНОГО ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

Морозов Г.С.

Науковий керівник – Понкратов Д.П., канд. техн. наук, доцент

Заходи з удосконалення перевезень міським пасажирським транспортом мають забезпечувати економію витрат часу пасажирів. Одним з методичних напрямків зменшення витрат транспортного часу є підвищення частоти руху транспортних засобів. Поряд з позитивним впливу цього заходу є і негативний аспект - висока частота руху досягається за рахунок використання більшої кількості транспортних засобів, що позначається на зростанні величини експлуатаційних витрат та собівартості перевезень. Враховуючи зазначене, дослідження раціональної частоти руху міського маршрутного пасажирського транспорту є актуальним завданням.

Частота руху міського маршрутного пасажирського транспорту являє собою кількість транспортних засобів, що перетинають переріз перегону маршруту за певний проміжок часу. Частота руху є величиною зворотною до інтервалу та визначає час очікування пасажирів на зупинці. Вибір раціональної частоти руху маршрутних транспорт-